

OPBOUW



WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Aflossing van de wacht

(Deut. 24:9 - Jozua 1:2)

De Oudtestamentische bijbelwetenschap rekent deze twee boeken tot verschillende groepen. Deuteronomium behoort tot de Thora, het onderwerp van Mozes, Jozua wordt gerekent tot de vroege profeten. Tot die laatste groep behoren o.a. ook de Richteren en I en II Samuël.

Toch mogen we Deuteronomium en Jozua niet los van elkaar zien. Ze horen wel zeker bij elkaar en dat is ook heel goed te merken. Het slot van Deuteronomium en het begin van Jozua vormt de grens van twee tijdperken.

De woestijnperiode is vrijwel achter de rug, de tijd dat men in tenten woonde. Een nieuwe periode breekt aan, het wonen in huizen in het land der belofte. Mozes heeft daar in Deut. 6:10 en 11 al op gezinspeeld: grote en goede steden, die ze zelf niet behoeven te bouwen, huizen die op de nieuwe bewoners staan te wachten. Kanaän binnentrekken, dat is het gegevene in bezit nemen. Deze twee perioden worden gekenmerkt door twee namen: Mozes en Jozua. Mozes is de man, die het volk uit Egypte heeft gebracht, dwars door de woestijn tot aan de deur van het beloofde land. Jozua is de man, die het volk door de deur het beloofde land mag binnenleiden.

☆☆☆

De overgang tussen deze twee boeken verloopt vloeiend en wordt gemarkeerd door de opvolging van Mozes door Jozua, zoals die beschreven wordt in Deut. 34:9: „Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van de geest der wijsheid, want Mozes had zijn handen op hem gelegd.” Met dit gebaar van die zegenende handen draagt Mozes ten aanschouwen van heel Israël zijn taak over aan Jozua. Je kunt hier denken aan een soort inhuldi-

DOOR
J. BOUMA
SLIEDRECHT

gingsceremonie, waarbij het volk getuige is en tegelijk ook de nieuwe voorganger erkent.

☆☆☆

In de vss. 10 en 11 van Deut. 34 wordt in het kort de geweldige betekenis beschreven, die Mozes' gebed heeft voor het volk Israël. Je zou dat een soort „In Memoriam” van Mozes kunnen noemen. Een In Memoriam, waarin Mozes vooral getekend wordt als een door de Here gekende. Een man, die de Here van aangezicht tot aangezicht gekend heeft. Een man, die beschreven wordt als Israëls grootste profeet: „Zoals Mozes, die de Here gekend heeft van aangezicht tot aangezicht, is er in Israël geen profeet meer opgestaan.”

In dit In Memoriam wordt niet de persoon van Mozes verheerlijkt, zoals je dat tegenwoordig zo vaak tegenkomt in een In Memoriam, maar Mozes wordt getekend in zijn geestelijke betekenis voor het volk Israël. Zijn geestelijke houding, daar gaat het om. Wat hij als voorganger voor Israël gedaan heeft, daar valt het licht van de schijnwerper op. Dat is werkelijk iets prachtigs, wanneer zo aan het

graf op christelijke wijze recht gedaan wordt aan iemands leven. Dan wordt alles gekoncentreerd op wie hij of zij was voor de Here. En dat je dan zeggen mag: hij was een gekende van de Here. Geen holle frasen, geen mooie woorden, geen persoonsverheerlijking, maar een geestelijk testament wordt hier uitgesproken. Wanneer je over het leven van een gestorvene het licht laat vallen van Gods evangelie, dan word je bewaard voor persoonsverheerlijking of persoonsverguizing.

☆☆☆

Mozes was een man van groot geestelijk gewicht en hij wordt nu opgevolgd door een betrekkelijk jonge man, Jozua, die als dienaar van Mozes wel enige ervaring heeft opgedaan.

Het verschil tussen Mozes en Jozua wordt in vs. 1 heel fijntjes omschreven. Mozes heet hier: de knecht des Heren en Jozua wordt genoemd, de dienaar van Mozes.

Mozes wordt vooral getekend in zijn relatie tot de Here, knecht des Heren heet hij, een eretitel, die ook onze Here Jezus droeg.

Jozua daarentegen wordt getekend in zijn relatie tot Mozes. De dienaar van Mozes, de rechterhand van Mozes. Tussen Jozua en de Here staat nu aan het begin nog de geestelijke gestalte van Mozes. Pas aan het einde van het boek Jozua blijkt dat ook Jozua zich de eretitel „knecht des Heren” verworven heeft. Bij zijn dood wordt ook Jozua, de zoon van Nun, een dienstknecht des Heren genoemd. U weet, wat die naam Jozua betekent? Die naam betekent: de Here redt, de Here is verlossing. Wat als een belofte in deze naam ligt opgesloten, dat moet er eerst nog uitgroeien. Daar is Jozua een heel leven mee bezig geweest, om van een dienaar van Mozes uit te groeien tot een knecht des Heren.

☆☆☆

Wanneer u Jozua 1 doorleest, zullen een paar woorden u regelmatig opvallen. „Wees sterk en moedig”. Tot driemaal toe zegt de Here dit tegen Jozua om hem bekwaam te maken voor de taak waartoe hij geroepen is. Dit volk binnen te leiden in het land der belofte. Aan het slot van hoofdstuk 1 klinken deze woorden nog eens een keer. Nu uit de mond van de leiders van de stammen Ruben, Gad en half-Manasse.

Daar zit iets heel moois in. Het volk heeft gehoord hoe de Here Jozua geroepen heeft om Israël naar de overzijde van de Jordaan te brengen. En wanneer Jozua het volk oproept om

Inhoud

- 97 Ds J. Bouma,
Aflossing van de wacht
- 98 Drs W. G. Rietkerk,
Ken U zelf (4 - slot)
- 98 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 100 D. W. L. Milo,
Linus
- 101 Drs P. J. van Kampen,
Na Jeruzalem, Judea en Samaria...
- 102 A. Vegter,
Schrift en traditie (ingezonden)
- 102 Liturgische Werkgroep
Het Liedboek

hem te volgen, m.n. de stammen, die een erfdeel ontvangen aan deze zijde van de Jordaan, dan gaat het volk rondom Jozua staan en zegt: wees gij onze voorganger en dan vuren zij hem aan met de woorden van God: wees sterk en moedig. Wees voor ons een voorganger in de vreze des Heren. Dat is iets prachtigs, dat is echt christelijke solidariteit, dat het volk van God rondom haar voorgangers gaat staan en hen aanvaart met het woord van de Here. Het volk funktioneert dan als een soort klankbord waartegen het woord van God terug geëchood wordt in de oren van Jozua. Zo ga je als christelijke gemeente om je voorgangers staan. Zo werkt de bekwaamaking tot het ambt. Dat doet de Here door zijn Woord en door zijn gemeente, die het klankbord van zijn Woord mag zijn. Geestelijke voorbereiding is nog steeds de beste opvoeding.



Op de Opbouw-jaarvergadering, 28 april a.s., hoopt drs H. de Jong te Amsterdam te spreken over de geestelijke achtergrond van het anti-raketten-besluit van de Synode der GKN, onder de titel „Zij zijn aards gezind” (Philip. 3:19).

Aanvang om 10.00 uur in de Jeruzalemkkerk te Utrecht.

Ken U zelf (4-slot)

III. Identiteit

Uit het voorgaande is gebleken dat bij het mensbeeld van de bijbel één ding centraal staat: de mens kent zichzelf pas in relatie tot de Ander.

Dat betekent: hij kan zichzelf niet kennen behalve in de spiegel van het gelaat van de Ander. Wonderlijk is dat: wij hebben een spiegel nodig om dat wat ons het meest nabij is - ons gezicht - te kunnen zien. Wij krijgen het nooit rechtstreeks in het vizier. Precies zó hebben wij een spiegel, de spiegel van de Ander nodig om ons-zelf als persoon te leren kennen, om te weten wie wij zijn, om onze ware identiteit te vinden. Willen wij vanuit deze bijbelse visie een typering van de mens geven, dan is dat zoiets als: de mens is een relationeel wezen, maar liever houden wij ons ook in de terminologie aan de bijbelse taal: de mens is voor en tot *verbond* geschapen: is pas zichzelf in het verbond.

Op zoek

Volgens mij is hier ook een brug te slaan met niet-christenen bijv. daar waar men van de mens zegt, dat het zijn wezen is te streven naar iets *buiten* hem. Hier is men niet ver van de bijbelse waarheid.

De mens reikt altijd uit boven zichzelf, tastend naar iets wat hij wel lijkt verloren te hebben. De Griekse traditie zegt ons: Wij zijn op zoek naar het „wezen” van de mens, waar wij al voortlevend naar tasten, de bijbel zegt: neen, het is de Ander (God) en de ander (Abel) die wij zijn kwijtgeraakt en toen wisten wij ook niet meer wie wij zelf waren (Gen. 4 : 12 „zwerfer en vluchteling”). Pas in de verzoende relatie met hen, waarin wij ons „zelf” niet langer zoeken in onszelf, maar het juist verliezen, vinden wij ons zelf weer terug. (vgl. Matth. 16 : 25).

Hier ligt dan ook de betekenis van het kruis van Christus voor alle antropologie. Hij brengt ons terug naar God en naar de medemens!

Bijbels mensbeeld

Van hieruit laten zich enkele hoofdlijnen schetsen van een bijbels mensbeeld.

Wanneer het wezen van de mens wezen van die mens: scheepsel, zonde Ander, dan is de mens in zijn kern religieus. (a);

dan bepaalt de aard van die relatie het wezen van die mens: scheepsel, zondaar of verlost, (vijand of broeder) (b);

dan bepaalt de aard van die relatie of de mens vrij is of gedetermineerd - in die relatie is hij pas vrij om zichzelf te worden (c);

Uit de aard van deze relatie volgt tenslotte, last but not least, de uniekheid van ieder mens (d).

De mens is voor God niet allereerst exemplaar van een soort, maar een uniek jij. Hij roept ons bij name (Joh. 10 : 37) en belooft zelfs een uniekheid die duizeling-wekkend is „een

ding van het grootste belang is in de jeugd, en zelfontplooiing in de volwassenheid, zo is deze belofte van de voltooiing van ons mens-zijn als wij thuiskomen bij God van het grootste belang in de ouderdom. Jezelf ontdekken is in zekere zin altijd al een vrucht van de liefdesrelatie.

Wij kunnen lang filosoferen over het zelf van de mens. De bijbel zegt ons dat het ons als vrucht van de liefdesrelatie gegeven wordt. Vooral in onze tijd worstelen veel mensen met die vragen. Wat is nu mijn eigenlijke zelf? Waar ligt mijn kern? Mijn uniekheid? Er kunnen zelfs momenten zijn waarop wij ons afvragen of wij wel zó'n zelf, zó'n unieke kern hebben.

Is de mens een ui?

Ik denk nu aan het bekende woord van Fromm die zei: sommige mensen vrezen dat het er met hen net zo voorstaat als met een ui. Als je een ui uitkleedt en hem een voor een van zijn rokken ontdoet, dan vind je in het centrum geen pit en geen kern, maar gewoon niets - een gat. Zou dat onze toekomst zijn bij het ouder worden? Zou dat onze laatste zelf-ontdekking zijn als wij ontmanteld worden en als tenslotte de laatste rok van ons wordt afgenomen: een gat, een leegte, een niets? Of mogen wij met een andere hoop tegemoet zien?

Zo kunnen wij lang filosoferen over het „zelf” van de mens en bange vragen stellen of er achter alle pleisterlagen wel zo iets als een zelf te voorschijn komt... maar de bijbel zegt: dat zelf zit er niet in als een onveranderd plaatje, een ding dat onder alle pleisterlagen te voorschijn

zal komen; neen het is een vrucht, die groeit. De vrucht van een bevrijdende liefdesrelatie.

Thuis komen

Een mens is pas zichzelf in de aanwezigheid van iemand die hem echt en heel persoonlijk liefheeft. Daar komt ons „zelf” spontaan naar voren zoals het is. Je zou het zelfs de bijbelse definitie van ons zelf kunnen noemen. Ons zelf dat is die persoonlijkheid die eruit komt als we in de aanwezigheid zijn van iemand die ons volmaakt en helemaal liefheeft.

Zeker: wij ondervinden van die liefdevolle aanwezigheid al iets vanaf onze vroegste jeugd - maar ze is daar altijd vóórlopig en gebrekkig - door de zonde gebroken.

In ons latere leven is het alleen die liefdevolle presentie die ons de weerstanden doet overwinnen tegen de groei van onze persoonlijkheid in in een steeds grotere wijsheid. Maar onze ouderdom wordt beheerst door de diepe verwachting dat nu de verschijning op handen is van die Ene, Die ons thuis zal halen en ons zal zeggen: zie hier ben Ik - en die ons in de weerschijn van Zijn gelaat zal laten zien wie wij eigenlijk waren.

Zonder sluier

De bekende Engelse auteur C. S. Lewis heeft een roman geschreven waarin hij deze finale beschrijft. De titel luidt: Het wordend aangezicht (Till we have faces).

De hoofdpersoon in deze roman is de prinses Orual. Zij was altijd gesluierd. Want toen zij jong was had zij in de spiegel van haar vaders ogen altijd

DOOR W. G. RIETKERK UTRECHT

witte steen, met een naam er op, die niemand weet, dan die hem ontvangt (Openb. 2 : 17).

Het eind van de rit

Bij dit laatste punt (d) nu zou ik tenslotte nog speciaal willen stilstaan. De bijbel belooft ons dat wij ons ware zelf pas zullen ontvangen aan het eind van de rit. Zoals nu zelfaanvaar-

STANDPLAATS

Een oom van me is vorige week begraven, hij is bijna 97 jaar oud geworden en hij liet geen vrouw of kinderen na, zodat U zult zeggen, dat hij geen lege plaats achterlaat. Nee, dat kun je wel zeggen. Het sterven is voor hem een verlossing geweest. Hij was het laatste jaar blind en ziek. Toch mijmer ik wat voort over dat zeggen: hij laat niets achter. In de „dienst van Woord en gebed” ter gelegenheid van zijn begrafenis kwamen enkele oude collega's aan het woord. Oom is nl. „Hoofd der School” geweest in Boven-Hardinxveld en volgens één van de sprekers was met hem de laatste schoolmeester heengegaan, een monument. Zc iets hadden wij, als „oomzeggers”, ook wel begrepen. Een keer per jaar kwam hij naar Friesland, zijn vaderland, om te zien of zijn familie nog leefde, maar hij had daarvoor niet meer dan een week uitgetrokken, de middelste van de grote vakantie. De eerste week werd besteed aan het afwerken van de administratie, de tweede dus aan

Pastorale Notities

DOOR A. H. ALGRA MAASSLUIS

familiebezoek en de laatste week was hij weer present om al de schoolzaken na te gaan.

Hij had het ook druk in het dorp. Er was geen vereniging of instelling, of hij was er voorzitter van en er kon geen bijbeltje gekocht zijn of geen huwelijksfeest gevierd worden, of hij moest er gedichten voor schrijven. Br. Y. Jacobs in Den Haag is nog bij hem op school geweest en weet U wie er op de begrafenis was? Ds J. O. Mulder van Kampen. Ook die kreeg het woord en hij zei dat er van hem, ds Mulder, niets terecht gekomen zou zijn als meester Schaafsma hem niet door de eerste moeilijke dominees-

jaren had heen gesleurd, soms bepaald niet zachtzinnig. Want de meester zat uiteraard ook chronisch in de kerkerad.

De lezer zal geen behoefte hebben aan verhalen uit mijn familie, maar waarom schrijf ik dan over die oom en zijn begrafenis? Omdat het me opviel, hoe betrekkelijk weinig mensen er waren. Je zou verwachten dat heel het dorp uitgelopen was, maar nee. Dan denk je aan psalm 103 het zestiende vers. „Haar plaats kent haar niet meer.”

Het is in de nieuwe berijming nog sterker uitgedrukt dan in de oude. Bij de oude („men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer”) denk je aan mensen die nog naar de „standplaats” zoeken. In de nieuwe is het zo, dat de eigen standplaats de bloem of de boom die er stond, niet eens meer kent. Als je dit ziet word je bescheiden. Je zult niet zo erg gemist worden in je werkring. Met de goedertierenheid des HEREN is het anders, zo vervolgt de psalm. Daar moet m'n oude, blinde oom het nu geheel en al van hebben en dat dorp daar ook.

alleen maar de boodschap afgelezen: jij bent lelijk. Dat had haar tot het vreemde besluit geleid zichzelf voortaan te sluieren. Ja, sterker nog: het had haar tot de diepste twijfel gevoerd of zij zelf wel een gelaat had.

Als Koningin gaat zij steeds meer lijken op Un Ungit, moeder aarde, de godin zonder gezicht. Maar dan beschrijft Lewis in dit boek ook die Ander, de God met een gezicht. Slechts eenmaal was Hij aan haar zuster verschenen.

Aan het einde van het boek ondergaat zij een soort sterven - voordat zij sterft: plotseling beseft zij hoe egocentrisch zij altijd geweest is - onder al haar zogenaamde opoffering. Dan is het uur rijp voor de laatste ontmoeting. Zij treedt binnen in een zaal waar zij zichzelf ineens ziet staan naast haar altijd benijde zuster - aan de oever van een grote vijver. Dan gebeurt het wonder.

Als de Koning verschijnt ziet zij zichzelf weerspiegeld in het water - ineens zonder sluier en wat het water dan weerkaatst brengt haar tot de grootste verwondering. Ze ziet „een gelaat schoner dan men zich kon voorstellen” (blz. 391).

Toekomst-muziek

Dat is in de bijbel nog toekomst-verwachting. Wij blijven op aarde - tot de Heer terugkomt - leven „in geloof en niet in aanschouwen” (2 Kor. 5 : 7).

Nu zien wij nog indirect en fragmentarisch, wat wij dan zullen zien van aangezicht tot aangezicht (1 Kor. 13 : 12). Pas dan zullen wij onze ware identiteit ontvangen.

Oog in oog met Hem Die ons heeft liefgehad tot het einde.

Die ontsluiting is toekomstmuziek. Voor allen die in Christus zijn en Zijn verschijning hebben liefgehad mag dat een vreugdevolle verwachting zijn. In Joh. 10 lezen wij dat in die ontmoeting ieder mens uniek zal blijken te zijn. De goede Herder kent de Zijnen bij name (vs. 3).

Hoe dat zal zijn wordt aan het slot van de bijbel uitgedrukt in een belofte, die wij lezen in Openbaring 2 : 17. Daar belooft Jezus Christus aan allen die volharden „een witte steen en op die steen een nieuwe naam geschreven, die niemand weet, dan die hem ontvangt”.

Witte steen

Er is veel over te doen geweest wat Jezus nu wel bedoeld heeft met deze witte steen.

In de eerste plaats lijkt het mij toe dat wij hierin moeten terugdenken aan de woestijntijd van Israël. Daar zinspeelt deze brief herhaaldelijk op (zie vs. 14, Bileam en Balak en vs. 17a: het manna).

In die woestijntijd had Israël de opdracht gekregen om voor de Hoge priester een borstschild te maken waarop hij 12 edelstenen moest bevestigen, voor iedere stam een steen.

Zo droeg de Hoge priester in het Oude Verbond de stammen van Israël op het hart, als hij dienst deed. Hij deed dat nog in zeker opzicht collectief.

Jezus Christus, de Hoge priester van het Nieuwe Verbond, draagt de Zijnen naam bij naam, persoon voor persoon, op het hart. Bij Hem krijgt ieder een steen. Tegenover Augustus verschijnt hier Jezus als een Imperator (vs. 12) die de Zijnen niet anoniem inschakelt voor Zijn plannen, als naamloze pionnen op zijn schaakbord, neen Hij voert hen op Zijn weg ieder naar zijn of haar unieke bestemming.

Daarvoor moet eerst veel worden afgewassen en schoongemaakt. Dat zit in de tweede plaats opgesloten in de witte kleur van de steen.

Vrijspraak

Voor het verstaan van deze kleur moeten wij de uitleg zoeken in de Romeinse rechtspraktijk van die tijd. Als 100 ten dood veroordeelden gratie vroegen aan de keizer dan kon het gebeuren dat deze er in zijn griligheid aan 10 de vrijspraak gaf. Wie het waren kon hem niet schelen. Dan ging er een zak rond met 90 zwarte stenen en 10 witte. Wie de witte steen greep wist: ik heb vrijspraak en daarom het leven!

Zo is wit de kleur van de vrijspraak uit genade.

Niemand komt tot zijn ware mens-zijn of hij moet eerst die vrijspraak om niet - die rechtvaardiging van de goddeloze - door het geloof in Christus alleen - zijn doorgegaan.

Geen etiket

Tenslotte, in de derde plaats, staat er „een naam op die steen, die niemand weet dan die hem ontvangt”.

Op de stenen op het borstschild van de priester stonden ook „namen”, de namen van de 12 zonen van Jacob. In Israël is een naam nooit zomaar een etiket - integendeel: het drukte, als het een goede naam was, iemands wezen uit. Zo verandert de Here Jacobs naam. Hij wordt van „Jacob” = hielelichter tot „Israël” = strijder met God. Zijn persoon verandert en dus zijn naam. (Gen. 32 : 28; vgl. Ruth 1 : 20, Matth. 1 : 21, 16 : 13 etc.).

Als in Israël iemand Visser heette, was hij het ook. Zo drukte, als het goed was, een naam altijd iets uit van iemands ware persoonlijkheid. Hoe beter de naam werd gekozen, hoe dichter die naar de kern van die persoon trof.

Nu: in het verlengde daarvan ligt deze belofte uit het laatste bijbelboek. Zo zullen wij allen een naam krijgen op die witte steen, die niemand zal weten dan die hem ontvangt: zo persoonlijk en intiem zal die naam ons eigen levensgeheim tot uitdrukking brengen. Ook onoverdraagbaar. Op niemand anders van toepassing.

Ik denk dat de Here dan pas goed zal kunnen doen wat Hij naar het boek

Genesis vertelt, gedaan heeft op iedere scheppingsdag: dan zal Hij, als ieder groot kunstschilder na het aanbrengen van die naam een stap terugdoen en zeggen: ja, precies zó is het goed. Zó had Ik jou nu altijd bedoeld!

Een NIEUWE naam !

„Wanneer hier sprake is van een nieuwe naam, betekent het niet zomaar een andere naam. Er is ook niet het woord voor nieuw gekozen, dat doorgaans jong betekent, nieuw naar de tijd: neos, doch kamos, meestal: nieuw in de zin van nieuw volgens eigen aard, verscheiden van het gewone, vernieuwd. Het duidt niet een revolutie aan, doch een reformatie, een verbetering. „Nieuw” heeft hier in overeenstemming met Jesaja 62 : 2 de betekenis van „behorend tot de heilstijd”.

De nieuwe naam past in de reeks: het nieuwe lied, het nieuwe Jeruzalem, nieuwe hemel en nieuw land, nieuw drinken van de wijn, nieuw verbond, nieuwe mens, nieuw „gebod en nieuwe leer: de glans van de messiaanse voleinding, die alles opheft en herschept...” (Openb. van Joh. II dr C. van der Waal, blz. 100).

Veelkleurigheid

Die glans van de Messiaanse voleinding, die het gelaat van de aarde veranderen zal, zal ook ons gelaat veranderen. Beter, Zijn gelaat zal ook

Redaktie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

ons gelaat doen oplichten zoals het eigenlijk is.

Zoals het witte licht alle kleuren van de regenboog in zich draagt, maar die toch in een eindeloos veelvoud van kleuren uiteen doet breken, zo zal het witte licht van Gods unieke en eeuwigrijke persoonlijkheid uiteen blijken te breken in een eindeloze geschakeerdheid van unieke mensen, die ieder iets van God in zich dragen en die nu dankzij het werk van Jezus Christus, de Messias, dat beeld Gods eindelijk zullen dragen en vertonen en bovenal vieren!

Dat is het uitzicht dat wij mogen hebben als wij als christenen op zoek zijn naar de relatie met ons-zelf.

Graag even Uw aandacht voor het Nederlands Bijbelgenootschap

Het Nederlands Bijbelgenootschap bestaat dit jaar 170 jaar.

Naar aanleiding van dit kroonjaar wordt in heel ons land een ledenwerfactie gehouden, waarvoor ik graag uw aandacht wil vragen. Want die is hard nodig.

In 1979 is de laatste landelijke actie gehouden, die toen een groot succes is geworden: er kwamen 20.000 nieuwe leden bij. Maar sindsdien zijn er ook weer zo'n 20.000 leden weggefallen. Dit komt voor een groot deel door een vergrijzing van het ledenbestand. Het is dus hard nodig, dat er vooral veel jongere leden bijkomen.

Maar er is meer.

In de begroting voor 1984 is terdege rekening gehouden met de noodzaak om te bezuinigen. Zoals overal zien de cijfers er niet zo rooskleurig uit. Maar er is één post, waarop vooral niet bezuinigd kan worden: de hulp aan bijbelgenootschappen in de meestal arme landen. Het N.B.G. is met vele andere bijbelgenootschappen vertegenwoordigd in de Wereldbond van Bijbelgenootschappen. Nu behoren wij in Nederland tot een van de 'rijke' afdelingen. Dat wil zeggen, dat wij ons verplichten elk jaar voor een bepaald bedrag mee te werken aan de verspreiding van de bijbel tegen een prijs, die beneden de kostprijs ligt, maar past bij het inkomen van mensen in die landen, waar de bijbelgenootschappen zelf te arm zijn om aan de vraag te voldoen.

En juist in die landen is de vraag om een bijbel zo groot. In Oost-Europa, in Midden- en Zuid-Amerika, in Afrika en Azië neemt die vraag zelfs jaarlijks toe.

Voor onze nederlandse uitgaven, van de Statenvertaling tot en met de Groot Nieuws Bijbel, kan het Ned. Bijbelgenootschap zich wel redden. Maar juist voor de vertaling en verspreiding van de bijbel in zendingsgebieden en landen in de derde wereld is zoveel nodig.

Nu zal in de komende week, van maandag 2 april tot vrijdag 6 april een actie gevoerd worden onder de kerkmensen om nieuwe leden te werven.

Graag wil ik die actie in aller aandacht aanbevelen. Vooral op de jongeren doe ik graag een beroep zich als lid op te geven.

En wordt op u een beroep gedaan om aan de actie mee te werken, dan zal uw medewerking op hoge prijs worden gesteld.

Wij vragen dit niet voor onszelf in ons verhoudingsgewijs rijke land. Wij vragen voor de vele medechristenen elders in de wereld, die zo graag zelf een bijbel willen bezitten om daar regelmatig in te kunnen lezen. Zij moeten daar globaal een dagloon voor betalen, als ze er een kunnen krijgen. En dan is het nog beneden de kostprijs ook.

Daarom dus!

P. Veldstra, Leerdam

Linus

Aan het slot van „Claudia en Pudens” zegden wij toe, zo mogelijk nader op de persoon van Linus in te gaan, die bij dit tweetal behoort. De stof is te boeiend om te laten liggen. Bovendien heeft het Europese (om niet te zeggen: het wereld-) christendom zoveel aan deze mensen te danken, dat we ons echt wel even de tijd mogen gunnen, er iets van op te steken.

Zoals bekend was Linus, de broer van Claudia, met het gezin van koning Caractacus (en diens vader Brân de Gezegende) in 50 n.C. gevangelijk naar Rome gebracht. Nadat Caractacus gratie had gekregen, woonde zijn gezin jaren lang in het „Britse Paleis” aan de Via Ostiensis te Rome. De beide koningen trokken later terug naar Silurië, Zuid-Wales. Maar hun kinderen Claudia en Linus bleven in Rome. Claudia huwde met Pudens, die - samen met zijn vier kinderen - ter dood is gebracht. Linus kreeg een heel aparte roeping, die eveneens op de marteldood is uitgelopen.

- o -

De Bijbel noemt Linus eenmaal. Zoals u weet zond Paulus in zijn laatste brief aan Timotheüs (4 : 21) een speciale groet namens Pudens, Linus en Claudia.

Dr F. W. Grosheide ¹⁾ zegt, dat Linus een christen te Rome was en volgens een later bericht aldaar bisschop is geweest. - Dr W. C. van Unnik ²⁾ meldt: dat Linus door Irenaeus „eerste bisschop van Rome wordt genoemd”; ook dat Eusebius hem herhaaldelijk in die hoedanigheid vermeldt, zelfs een ambtsperiode van 12 jaar aangeeft; verder dat Tertullianus de volgorde verwacht en tenslotte dat Linus als martelaar zou zijn gestorven.

En inderdaad schrijft de kerkhistoricus Irenaeus ³⁾, geboren 120 n.C.: „De gezegende apostel nu, hebbende de kerk (van Rome) gesticht en gebouwd, gaven in handen van Linus het ambt van bisschop. Van deze Linus maakt Paulus melding in zijn brieven aan Timotheüs. Hij werd opgevolgd door Anacletus en Clemens”. - En om nog enkele grootheden te citeren: Eusebius (geb. 265) plaatst de aanstelling van Linus op het jaar 66, Jeronimus (geb. 348) noemt 68 en dr Plumptre mikt op 65 n.C.

Met dat laatste jaartal zitten we in eens bij de officiële Pauslijst van Rome's kerk, die voor Linus het bischopsambt noteert vanaf 65 (67?) tot aan 76 n.C. Met dit grote verschil: dat de pauslijst vóór Linus ook Petrus nog vermeldt, en wel als eerste bisschop, eerste paus! Op dit laatste veel omstreden punt gaan we meteen in.

Wat Linus betreft: de oudste geschriften wijzen het eerste bischopsambt te Rome eenstemmig toe aan Linus, de broer van Claudia. Die was op dat

DOOR D. W. L. MILO DALMALLY

ogenblik meer dan 15 jaar in Rome, had in die tijd ongetwijfeld al veel gedaan voor de vluchtelingenkerk en stond in hoog aanzien, zowel bij de christenen als bij de Romeinen. Clemens Romanus ⁴⁾, die Linus later als bisschop van Rome opvolgde, noemt hem in zijn brieven aan Corinthe: „allerheiligste Linus, broer van Claudia”. (Hiermee is nogmaals vastgesteld, dat Linus de Britse prins, de zoon van Caractacus was.)

We moeten heel zeker zijn van onze zaak en dat geeft soms moeilijkheden, erger dan de verwarring van Tertullianus. In een zeer oud boek, begonnen voor 150, dat de kerkgeschiedenis vanaf de eerste eeuw beschrijft ⁵⁾, komt deze zinsnede voor:

„Betreffende de bisschoppen, die bij ons leven zijn aangesteld, zo maken wij u bekend dat dit zijn: van Antiochië: Euodius, door mij Petrus aangesteld; van Rome: Linus (van Claudia), als eerste aangesteld door Paulus, en (na de dood van Linus): Clemens, als tweede aangesteld door mij Petrus”.

Bijna zouden we zeggen: hoera, Petrus heeft het zelf vastgelegd, dat Linus (en niet Petrus) de eerste bisschop van Rome is geweest, door Paulus aangesteld. Daarmee zou Petrus van zijn pauselijke stoel zijn gevallen. Daarmee zou de voornaamste pretentie van Rome vervallen. Want dat de opziener van Rome „paus” (papa, kerkvader, vader van de christenheid, wereldheerser) moest worden genoemd, is een kerkelijke uitvinding van later eeuwen geweest; een machtsstructuur, die de kerk van de Romeinse staat had afgezien; maar een structuur, waartegen de Britse Kerken zich altijd hebben verzet. De Britse Kerken voegden zich het laatst, en onder dwang, onder Rome - ze braken er het eerst onder uit.

Toch kunnen we niet te vroeg juichen. Want wanneer we dit oude boek zouden geloven dan verklaart Petrus eerst, dat de apostel Paulus br. Linus als opziener (ouderling, episkopos, engel, bisschop) over Rome aanstelde;

en tot zover gaat alles goed. Maar daarop volgt, dat het Petrus was, die na de dood van Linus br. Clemens aanstelde. En dat laatste is historisch onmogelijk. Want Linus is gestorven in 76 - daarover zijn de bronnen het eens. Maar Petrus was ter dood gebracht onder keizer Nero, dat is vóór het jaar 68. Bovendien is Clemens pas in 88 benoemd; in de 12 tussliggende jaren heeft Anacletus (nimmer tot bisschop benoemd) de leiding van Rome's kerk uitnemend waargenomen.

Dan kan de benoeming van Clemens nooit door Petrus zijn gebeurd. Ergo: de historie is achteraf uit het hoofd opgetekend, inclusief een aantal menselijke vergissingen. Niettemin zou de eerste aantekening van Petrus - dat Linus door Paulus tot eerste bisschop van Rome is aangesteld - geheel kloppen met bronnen als Irenaeus, Eusebius, Jeronimus en andere.

Verrassend daarom, dat de officiële pauslijst Petrus als eerste vermeldt. Dat doet Winkler Prins ook. De Encycl. Britannica echter zegt van Linus, dat „zijn naam staat boven alle bisschoppen van Rome”.

- o -

Nu kunnen we even in het midden laten de vraag, of Linus de eerste of de tweede bisschop van Rome is geweest. Laat staan of Linus zo onbescheiden zou zijn geweest, de stoel van Petrus voor zich op te eisen en een laag nummer op de officiële pauslijst te verkrijgen. Daar was zijn tijd niet naar. Zijn tijd was de eeuw van bloedige christenvervolgingen. Een vooraanstaande plaats in de vervolgte kerk betekende: een zware prijs op je hoofd mee te dragen. Linus heeft die prijs betaald met zijn bloed; als een goed herder, die zijn leven stelde voor zijn schapen.

Hij stierf als martelaar in 76, als eerste van de familie, zeker als eerste Britse prins. Zijn zuster Claudia heeft hem 19 jaar overleefd. Zijn opvolger Anacletus heeft voor hem een kapel gebouwd in de catacombe, die als „De catacombe van Priscilla” bekend staat. Deze ligt nu onder het vaticaan, het pauselijk paleis. Eeuwenlang heeft Rome gepretendeert, dat het lichaam van Petrus in deze kapel, de „Anacletus Memoria”, zou zijn bewaard. Dr van Unnik zegt ⁷⁾ dat „de opgravingen aldaar, die sedert 1940 lopen, schijnen te hebben bevestigd, dat Petrus daar inderdaad begraven ligt”.

Maar sedertdien zijn de opgravingen doorgegaan. Ze waren dus nog niet bevredigend. En zoals u zich wellicht herinnert werden de verwachtingen rond 1970 opnieuw hoog gestuwd: de paus zou zelf bij de laatste ont-hullingen aanwezig zijn. Heel de wereld hield de adem in, om te horen dat het gebeente van Petrus gevonden was... Maar toen de dag gekomen was zweeg de paus, zweeg de kerkelijke pers, over wat daar aangetroffen

was. Uit piëteit? Uit ontroering? Uit diepe eerbied?

Dr H. G. M. Spence-Jones heeft een verslag gepubliceerd over wat er gebeurd is ⁸⁾. Toen de laatste versperingen waren opgeruimd en de grafkapel kon worden geopend, trad men binnen... om niets van Petrus' gebeente aan te treffen. Wat men wel vond? Een aantal stenen kisten, rondom langs de wanden opgesteld, zonder enige inscriptie. In het midden een stenen kist, de enige die een inscriptie droeg. En de inscriptie luidde: Linus.

- o -

We mogen veel eerbied hebben voor Petrus, die zijn Heiland met de marteldood heeft verheerlijkt. ⁹⁾ Maar dat Petrus ooit bisschop van Rome zou zijn geweest, lijkt een Roomse uitvinding. De Bijbel leert ons trouwens, dat het de apostelen waren, die bisschoppen aanstelden; die hen ook instueerden, hoe en wat ze moesten doen. Terecht schrijft Gladys Taylor ¹⁰⁾: dat een apostel tot bisschop zou worden aangesteld is even ondenkbaar als wanneer vandaag een aartsbisschop tot bisschop zou worden benoemd. De apostelen hadden hun ambt uit handen van onze Heer zelf ontvangen - die konden niet door mensen op lagere posten worden gesteld.

Het woord van onze Heiland in Matth. 16 : 18 „dat Ik op deze petra Mijn gemeente zal bouwen en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen”, is door Rome's kerk op den duur verstaan als: „op deze Petrus zal Ik”, enz. Voor petra (steen, uitspraak, credo) werd de persoon van Petrus geschoven. En om het gezag van Rome's kerk ten eeuwigden dage te prolongeren, moest Petrus in de rij van Roomse bisschoppen voorop worden gesteld: als kerkvader nummer een. Lang voor de middeleeuwen kon men dit de goegemeente wijsmaken. Vandaag is dat moeilijker.

Blijft over Linus, een der eerste bekeerlingen uit de heidenen. Als krijgsgangene gegijzeld en geëgratieerd. Vrijwillig in Rome gebleven tussen de vervolgte broeders. Is hun tot een hand en voet geworden, later tot een hoofd gegeven. Kreeg de erekroon van het martelaarschap, stierf als een herder voor zijn kudde. En heeft hen allen bemoedigd door zijn gelovig voorbeeld; kennende zijn stem zijn de schapen van Rome hem gevolgd in de dood; hebbende hun klederen rein en onbesmet bewaard en zijn ingegaan in de vreugde van hun en onze Heer. Wiens naam zij geprezen.

¹⁾ Bijb. Enc. 1950 - ²⁾ Chr. Enc. II, 1960 onder Linus - ³⁾ Adv. Haer. III 3, 3 - ⁴⁾ Clemens wordt volgens Irenaeus ook door Paulus genoemd, zie Filipp. 4 : 3 - ⁵⁾ the Apostolic Constitutions, vertaald in 1633 door dr Franz Junius, hoogleraar te Heidelberg en Leiden, Bk 1, ch. 46 - ⁶⁾ Joh. 21 : 10 - ⁷⁾ Kok's Chr. Enc. II onder Petrus - ⁸⁾ Gladys Taylor „The early church”, p. 45 - ⁹⁾ idem p. 42.

Na Jeruzalem, Judea en Samaria...

Volgens opgave, zijn er honderdduizenden christenen in Pakistan. Eén kerk noemt zich „de Kerk van Pakistan”, een andere de „Presbyteriaanse Kerk van Pakistan”. Toch komt, naar ik heb gelezen, het grootste deel van de Pakistaanse christenen uit een Hindoe-achtergrond en niet uit een moslimmilieu. En moslims vormen 97% van de bevolking. Het gevolg zou zijn - opnieuw, naar ik lees - dat die kerk helemaal niet zo *nationaal* is als je op het eerste gezicht zou zeggen. Met de overweldigende moslimse meerderheid bestaat nagenoeg geen verhouding op basis van het feit dat het b.v. om familieleden gaat, die je nog wel eens hier en daar aantreft, hoe moeizaam dat contact ook zou zijn. Nee, contacten zijn, cultureel gezien, heel moeilijk.

„De kerk van Zuid-India” is een kerk die ontstaan is uit zendingswerk van heel diverse organisaties. Maar hoe bijzonder die kerk ook is, de Kerk van Zuid-India is het niet. Dit suggereert dat ze een soort dwarsdoorsnede is van de bevolking van dat gebied. En dat is ze niet. Het Hindoeïsme is een uitzonderlijk ingewikkelde religie, maar los van godsdienstige verschillen, zijn daar ook maatschappelijke onderscheidingen. Men kent in India zo’n 100 maatschappelijke klassen, „kasten” geheten. En 95% van de leden van de Kerk van Zuid-India komt uit 5 van die 100 kasten. En dat betekent dat met 95% van de kasten - met andere woorden: de grote meerderheid van mensen in dat gebied - geen culturele of maatschappelijke eenheid wordt ervaren. Of bijna niet.

De grote kerk van de Batakken in Noord-Sumatra heeft veel gedaan onder de eigen volksgenoten. Wil ze echter in andere delen van Indonesië actief zijn, dan is de taalkundige en culturele afstand zo groot dat men haast net zo goed in het buitenland zou kunnen werken.

Volkeren

En ga maar door. De voorbeelden vallen makkelijk aan te dragen. Je bent er niet als er een kerk is in een land. In het India met zijn honderden talen, in het Indonesië met zijn diverse eiland-culturen, in het Pakistan met zijn diepgaande kloof tussen (vroegere) Hindoes en Moslims. Hoe communiceer je daar het Evangelie?

Je kunt het werk dat de jonge kerken moeten ondernemen, nauwelijks „evangelisatiewerk” noemen. Tenminste, als je daaronder verstaat de verbreiding van het evangelie onder mensen die je burens zijn, je vrienden, je familie, mensen die je op elke denkbare plaats kunt ontmoeten, die je min-of-meer in hun situatie begrijpt, waar je zonder al teveel wantrouwen en vooroordeel kunt binnenkomen.

Wel gaat het om mensen die hetzelfde land met je delen, die dezelfde

DOOR P. J. VAN KAMPEN ZEIST

lucht inademen als jezelf doet, maar niet per sé mensen die je zo zonder moeite het Evangelie kan brengen.

E1, E2, E3

Sommige missiologen, MacGavran voorop, onderscheiden de taak van het evangeliseren in drie „moeilijkheidsgraden”, die worden aangeduid als „E1”, „E2” en „E3”. E1 is het ons bekende evangelisatiewerk. Je leeft in een maatschappij die je kent, waarvan je de cultuur kent en waarvan je de gewoonten etc. kent. In termen van Jezus’ woord in Handelingen 1 vers 8: „Jeruzalem en Judea”.

Vlak bij kunnen echter ook mensen leven die we wel verstaan, maar waarvan we gescheiden worden door culturele en/of religieuze barrières. Voor Joden was dat „Samaria”, voor de Kerk van Zuid-India zijn het de mensen met een andere kaste-achtergrond, voor christenen in een moslimland is het de islamitische meerderheid. Het (taalkundig) verstaan van elkaar is de moeite niet, het diepe wézenlijke culturele verstaan des te meer. Taalkundige overeenkomst, geografische nabijheid, kunnen ook leiden tot extra problemen van weerstand en vooroordeel. Zie maar wat er in ons land aan het gebeuren is met Turkse of Marokkaanse minderheden. „E2-werk” heet dat in de al genoemde termen. Er moet een grens worden overschreden, niet per sé een taalkundige of nationale, maar wel een culturele, een religieuze, een maatschappelijke.

Na dat „Samaria” is er het E3-werk, het zgn. „Cross-culturele werk” (geen fraai Nederlands woord, dat zal men moeten toegeven). We moeten als gelovigen gaan „tot de einden der aarde”. En daar worden totaal andere talen gesproken, andere religies aan-

gehangen, bestaan andere voedings- en kledingsgewoonten, kan de man-vrouw relatie anders tot uiting komen, etc.

Judea of Samaria

Het simpelst zou het zijn, als in ieder land er een kerk bestond die het werk nu verder zelf aan zou kunnen. Zo hoort het tenslotte ook. „Het is een tragische misvorming van Jezus’ strategie, als we zendelingen blijven sturen om werk te doen dat door inheemse christenen beter kan worden gedaan. Er is geen excuus voor een zending op de preekstoel, als een inheemse er beter had kunnen staan.” (Perspectives, p. 300).

Conclusie van velen: we kunnen naar huis! In elk land is een kerk. Laten we vooral niet in de weg staan, als de „nationale kerk” het werk overneemt. Toch moet worden ingezien dat we lang niet altijd een nationale kerk aan het evangeliseren kunnen zien gaan. Er is wel een kerk in een bepaald land, maar geen kerk binnen een bepaald volk. En waar geen groep gelovigen binnen een bepaald volk bestaat, komt ook een groep gelovigen uit hetzelfde land toch altijd binnen als een stel „outsiders”. Niet „Judea” zagezegd, maar „Samaria”.

Uitgaan blijft nodig

Als het waar is dat een volk het beste bereikt kan worden door eigen inheemse gelovigen, die van deze mensen familie zijn, etc., dan is de vraag: is er een christelijke gemeente binnen alle volkeren? En het antwoord moet zijn: nog bij lange na niet! En moeten we concluderen: bij die onbereikte volkeren is nog steeds „het ouderwetse zendingswerk” nodig. Als de schatting klopt dat er plm. 17.500 volkeren zijn (zo gedefinieerd), dan zou er dus een even groot aantal kerken te stichten zijn.

Zo’n werk zou immens zijn, daar niet van. Maar onmogelijk? Begrijpt u me goed, er kan een stuk (Amerikaans aandoend?) optimisme in zo’n uitspraak schuilen. En „optimisme” als zodanig behoort niet bij de vruchten van de Geest, zoals beschreven in Galaten 5.

Anderszijds, als dat waar is, wat staat ons te doen? Het is toch goed te weten wat er gebeuren moet alvorens de einden der aarde bereikt zouden zijn? „Nooit eerder in de wereldgeschiedenis is er een beweging geweest die zoveel culturen en volkeren heeft omvat als de Christelijke Kerk”, lees ik ergens en het zal best wel zo zijn. Maar daarmee is het werk als zodanig niet per sé gedaan.

Er blijven werkers uit onze streken nodig. Zoals er mensen uit Derde Wereld landen moeten komen. Soms zal een kerk naast het evangeliseren (nogmaals, E1-werk, volgens de gehanteerde terminologie) ook aan E2-

werk moeten denken en aan het uitzenden van mensen. Soms kan het zelfs zo zijn dat zendelingen die „naar de einden der aarde” zijn gegaan (voor hun besef althans) beter het werk onder culturele en religieuze minderheden kunnen doen dan zichzelf, voor wie het E2-werk zou zijn. (Stel je voor dat er nog eens Koreanen komen om de Marokkanen hier te bereiken? Of Scandinaviërs om iets in Noord-Ierland te doen?)

Verder blijft het nodig dat er mensen zijn die de zusterkerken in de Derde Wereld trainen in allerlei zaken die ze zelf beter kunnen doen, maar waarvoor de middelen nog ontbreken. Opleidingen, hulp op technisch gebied, etc. En een wezenlijke bijdrage in de vorm van medische hulp, landbouwkundige hulp, etc.

Wie moeten gaan?

Samenvatting van deze drie artikelen: Er is nog steeds veel te doen, al is er ook op zendingsgebied al enorm veel gedaan. Er zijn nieuwe grenzen bereikt, maar er zijn ook nieuwe uitdagingen. En, geloof ik, er zijn ook weer *nieuwe mensen* die moeten gaan. Ook al ben ik het niet altijd eens met alles wat geloofszendingen doen, toch moet worden erkend dat er vele zijn die uiterst goed werk doen, die met een grote bewogenheid en overleg werken en die vele jonge mensen kunnen gebruiken.

Vanuit mijn Bijbelschool-ervaring heb ik goede contacten met zulke zendingen en heb ik velen zien gaan, met allerhande achtergrond en vaardigheid. Ook denk ik dat onze kerken een groot aantal zendingswerkers hebben opgeleverd náast onze „officiële zendelingen” in Zuid-Afrika.

En elke keer weer denk ik dat het goed en verblijdend is, als er nieuw werk wordt opgepakt. Als iemand meent elders te kunnen gaan werken, maar geen theoloog is, of meent dat het niet Zuid-Afrika zou moeten zijn. We moeten blij zijn dat er dan een hele wereld open staat. En dat vaak ook steun van de eigen gemeenteleden komt.

Dat alles zou mijns inziens ons moeten verheugen. Gelukkig, óók in Zuid-Afrika mogen wij als kerken hulp bieden. Het werk dat daar gedaan wordt is ongetwijfeld heel wezenlijk. Maar daarnaast zijn er nog andere gebieden, zijn er andere mensen, aan wie we mogen denken, voor wie we kunnen bidden. Ongetwijfeld is ieders taak beperkt. Onze visie kan echter wereldwijd zijn.



Ingezonden

Schrift en traditie

De kerk van Groningen heeft, bij monde van haar predikant, ds M. R. van den Berg, in de artikelen „Bezinning op de ambten (diensten)” een discussie op gang willen brengen. Daarop is gereageerd door ds W. H. Louwerse te Langerak, in een aantal artikelen „Monocultuur en monorail”. Ik hoop dat ook anderen zich in het „gesprek” zullen mengen.

Om ook een steentje bij te dragen wil ik reageren op de artikelen-Louwerse. Niet op alles wat daarin geschreven is, maar op wat ik zou willen noemen de tendens ervan. Ik meen dat de schrijver bedoelt een legale plaats in te ruimen voor de gereformeerde traditie, ook als die zich verwijderd van de leer van Christus en de apostelen. Dat zou verontrustend zijn.

Dat heeft men in de tijd van de 16e-eeuwse reformatie zeker niet beleden. Men wilde zich houden aan het Woord van God en sprak dat o.a. uit in artikel 7 van de Nederlandse geloofsbelijdenis. Ook in artikel 32, waar het heet dat de regeerders der kerk „zich wel moeten wachten af te wijken van hetgeen Christus, onze enige Meester, geordineerd heeft” blijkt een zelfde voornemen.

Men heeft dit zo *gewild*, maar niet altijd *gedaan*. Was het er in de praktijk toch niet dóór te krijgen? Of hebben ze bij hun goede intenties de remmingen ondervonden van de tradities van hun tijd? Was de geest wel gewillig, maar het vlees zwak? Maar het ontbrak hun niet aan de ootmoed om te erkennen dat op het gebied van de regering der kerk de wijsheid slechts uit God is, en niet uit de mensen.

Reformatie

Omdat alle mensenwerk gebrekkig is, is ook elke reformatie maar stukwerk. Echte reformatie is dan ook niet: terugvallen op vroegere geslachten, terugkeren tot belijdenissen en kerkelijke formulieren uit de bloeitijd van de grote reformatie, maar terugkeer tot de leer van Christus en de apostelen. Maar ook dan zal het wel stukwerk blijven: we zijn „maar” mensen.

Wat de Here Jezus bevolen heeft

Bij zijn afscheid heeft de Here Jezus zijn discipelen opgedragen (Matth. 28 : 19): leert (de volken) onderhouden al wat Ik u bevolen heb. De Trooster, de Geest der waarheid, zou de discipelen alles leren, hen te binnen brengen al wat Christus hun gezegd had (Joh. 14 : 25, 26). De kanttekenaren gaven van de laatste woorden de volgende parafrase: „Dat is, zal u niets nieuws leren, maar hetzelfde wat Ik u geleerd heb, en gij

niet wel onthouden hebt, wederom in gedachtenis brengen.” De leer van de apostelen was dus ook de leer van Christus. In Joh. 15 : 15 had Hij tot zijn discipelen gezegd: u heb Ik vrienden genoemd, omdat Ik alles wat Ik van mijn Vader gehoord heb, u heb bekend gemaakt.

Aan het Woord niets toe- of afdoen

De opdracht aan de apostelen was een geweldige opdracht: de volken maken tot Jezus' leerlingen. Door hen te dopen en vervolgens hen te leren onderhouden wat Jezus aan zijn apostelen bevolen had.

Maar die opdracht had ook een duidelijke beperking: niets nieuws leren, maar alleen wat Christus bevolen had. Hier ligt m.i. de principiële grens

tussen Rooms en Gereformeerd. En inderdaad, dan is gereformeerd: Schriftgetrouw. Niet meer dan de Schrift leert, en ook niet minder. Zo alleen kunnen we bij de Here Jezus Christus blijven, en bij Zijn Vader.

Christus heeft zijn discipelen hetzelfde gezegd wat Mozes het volk Israël voorhield: Al wat ik u gebied zult gij naastig onderhouden; gij zult daaraan niet toedoen, noch daarvan afdoen. (Deut. 12 : 32, verg. Deut. 4 : 2, Openb. 22 : 18, 19, Spr. 30 : 5, 6).

Ik moge het vorenstaande aan ds Louwerse en aan alle lezers in overweging geven.

A. Vegter, Rijswijk

Het Liedboek

Lied 242

Ook bij dit Lied is het bezwaar, zoals zo juist naar voren gebracht (Lied 237 t/m 241), niet geheel verdwenen. Wat dit betreft is er een duidelijk verschil tussen de strofen 1 en 7 enerzijds en de overige. Door kleine wijzigingen aan te brengen is dit te ondervangen, zoals b.v. strofe 2:

De Geest der eeuwigheid
De trooster aller tijden
deelt thans Zijn zegen uit
aan wie Zijn komst verbeiden.
De heldere fontein
die uit Gods tempel welt
wordt tot een brede stroom
die met de eeuwen zwelt.

Wat de melodie aangaat: het lied is populair geworden door de prachtige melodie van J. S. Bach. De grote toonumfang maakt het lied echter meer geschikt voor koor- of solozang dan voor de gemeentezang. „De ervaring heeft overigens geleerd dat dit bij gemeentezang geen onoverkomelijke hinderpaal behoeft te zijn mits de (noodzakelijke!) begeleiding helpt om de zangers a.h.w. „in de pas” te houden”. (Comp. p. 589).
Tekst: 2-3; melodie: 2 (alleen uit 't oogpunt van de melodie-omvang).

Lied 243

De tekst van dit Lied wijst op een duidelijk verschil dat hier gemaakt wordt tussen de afschrikwekkende berg Sinaï en de heerlijke berg Sion. De wijze waarop dit hier gebeurt komt ons echter niet juist voor: het wordt tot een tegenstelling gemaakt die er nl. in wezen niet is: „toorn en gloed” (strofe 1) tegenover „liefelijk en zacht” (strofe 2) (zie Hebr. 12 : 18-25).

De mooie melodie gaat bij afwijzing van dit lied helaas verloren.

Tekst: 1; melodie: 3.

DOOR LITURGISCHE WERKGROEP EINDHOVEN

Lied 244

T.a.v. de inhoud van dit Lied moet worden opgemerkt „dat het, veel minder een bepaalde gedachtengang volgt dan wel over de pinkster-thematiek in het algemeen mediteert; overigens is het een duidelijke vermaning, een opwekking over-en-weer, waarmee het ene deel der gemeente het andere herinnert aan Jezus' woorden uit (vooral) Joh. 14 : 16-18 en 13 : 14”. (Comp. p. 591). De vraagtekens in strofe 1 - regel 5 - leveren geen fraaie tekst, de Jericho-gedachte (strofe 3) is niet bepaald doorzichtig en behoeft wel de toelichting van het compendium: „de muren (van Jericho) die tot nu toe de blijde boodschap van het tot-allen-doorgaande heil hebben gebarricadeerd, bezwijken onder het geluid van de bazuinen opdat Gods kinderen *de wereld in* kunnen gaan.”

De melodie is die van het bekende gezang „Wachet auf ruft uns die Stimme” (ook Lied 262 en 267 hebben deze melodie).

Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 245

„De drie strofen van dit Lied hebben betrekking op de tekenen die de uitstorting van de H. Geest begeleiden: een geluid als van een geweldige windvlaag, tongen als van vuur en het taal/hoorwonder”. In strofe 1 klinkt tevens iets door van 1 Kon. 19 waar beschreven wordt hoe God zich aan Elia openbaarde: een gewel-

dige wind, aardbevingen en vuur gingen voor Hem uit, maar Hij kwam in het suizen van een zachte koelte. Dienovereenkomstig is in de 3e strofe de afstand en de huivering verdwenen in het verwonderde besef de Heilige te horen”. (Comp. p. 592). In deze weergave treedt de werking van de Geest duidelijk naar voren.

De melodie tracht „iets van de tegenstellingen: Gods majesteit en de menselijke kleinheid, Zijn heiligheid en onze onheiligheid, gedrevenheid en stilte, spreken en stom-zijn uit te drukken in metrische en ritmische variatie”. (Comp. p. 593). Met het oog hierop moet het tempo niet te snel zijn.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 246

De tekst-constructie van dit Lied lijkt ons nogal gezocht en weinig overzichtelijk, zoals dit in de strofen 2 en 3 met name het geval is. De verstaanbaarheid lijdt hier in sterke mate onder.

De melodie is goed, hoewel de ritmische structuur het niet tot een van de gemakkelijkste liederen maakt.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 247

Dit Lied is oorspronkelijk als dooplied bedoeld, wat uit de aanhef van de tweede strofe dan ook duidelijk blijkt. Het bevat goede bijbelse gedachten: vgl. in strofe 2: „wie weet vanwaar Hij komt” maakt een duidelijke toespeeling op Joh. 3 : 8 (gesprek met Nicodemus) en de 2e regel van het slotcouplet is sterk betrokken op Rom. 8 : 26 (de verzuchtingen), zoals ook het slot van strofe 3 te maken heeft met Jezus' belofte in Joh. 14 : 26 („De H. Geest, Die zal u alles leren”).

De prachtige melodie, hoewel onbekend, is niet moeilijk te leren.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 248

De tekst van dit Lied munt niet uit door duidelijkheid, zowel wat de beeldspraak als de rechtstreekse aanduiding betreft. Vrijwel elke strofe vraagt een toelichting, wil het lied voor de gemeente inhoud hebben. De dichter geeft in het compendium weliswaar enige aanwijzingen, maar deze roepen op hun beurt weer andere vragen op. Zo wordt b.v. met betrekking tot strofe 1 opgemerkt: „Wie is de gene die in ons huis alles ondersteboven gooit? Wie is hij? Dat is zeker niet de god van onze religie. Het is die vreemde, andere God van Abraham, die onze vormvastheid ontwricht en t.a.v. strofe 2 (om maar niet meer te noemen): „Hij (God als Schepper) is niet de god der natuur, want die maakt van de natuur zelf deel uit, die is een der onzen. Maar Hij is Schepper en scheppen is scheiden: *crisis*”. (Comp. p. 597).

De melodie is niet erg aantrekkelijk. Mogelijk heeft dit te maken met de opmerking van de componist dat het

lie' „met krachtige spanning van de adem en met grote trefzekerheid moet worden gezongen!”
Tekst: 1; melodie: 2.

Lied 249

Al achten we de aanhef van dit Lied niet bijster gelukkig wat vorm en woordkeus betreft, naar zijn inhoud is het geheel toch wel aanvaardbaar. „Het is een lied in drie coupletten zoals er wel preken bestaan in drie punten. 1. het gebed om de Geest; 2. het ontvangen van de Geest en 3. het terugvragen door de Geest. Bij 'de vuurvogel van de vloed' (strofe 2) is gedacht aan Genesis 1 : 2, bij de duif boven de Jordaan aan Matth. 3 : 16". (Comp. p. 599).

Voor het schrijven van dit lied had de dichter de bekende melodie van „Dankt, dankt nu allen God" in gedachten genomen voor een blij en uitbundig lied.

Tekst: 3; melodie: 3.

A. t.a.v. de tekst der liederen:

het cijfer 1

bij niet voluit Schriftuurlijke tekst, b.v. vanwege het humanistisch karakter of door een sterke piëtistische inslag;

het cijfer 2

bij een weliswaar Schriftuurlijke, maar niet direct begrijpelijke, en aanspreekbare tekst;

het cijfer 3

als de tekst volkomen Schriftuurlijk en zonder meer verstaanbaar is.

B. t.a.v. de melodie der liederen:

het cijfer 1

voor een niet-aanvaardbare melodie;

het cijfer 2

voor een onbekende melodie die na enige oefening, eventueel met behulp van een koor, door de gemeente wel te zingen is en voorts ook voor een melodie die niet bepaald tot „de beste" behoort;

het cijfer 3

voor „een goede" melodie, geschikt voor de gemeentezang.

Zomerprogramma l'Abri

Van 16 juli tot 16 augustus is het huis van l'Abri in Eck en Wiel, „Kortenhoeve" open voor gasten. In deze weken is ieder welkom die zich enige tijd uit zijn eigen omgeving wil terugtrekken voor zelf-bezinning of toerusting.

Er is veel gelegenheid voor persoonlijke studie. Het kader waarin dit gebeurt is die van een open gemeenschap van mensen, die ieder van zich zich betrokken voelen bij de vragen van deze tijd. Een deel van de dag wordt besteed aan een lezing of groepsgeprek, een deel aan individuele studie en een deel aan werk - voor de onderhouding van het dagelijkse leven in deze gemeenschap.

Van de vier weken worden er twee aan een speciaal thema gewijd: van 21-28 juli gaan de lezingen en gesprekken over *vragen rond de bijbel*.

– Is de bijbel een boek met mythen?
– Is de bijbel niet in tegenspraak met de wetenschap?

– Staat zij niet vol innerlijke tegenstrijdigheden?
– Is de bijbelse geschiedenis wel echt gebeurd?

– Is de Schrift onfeilbaar?
– Hoe moeten wij de bijbel lezen?

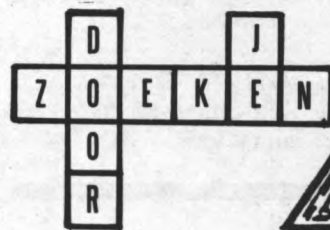
Dit zijn de vragen die aan de orde komen. In deze week werkt mee ds H. de Jong uit Amsterdam.

Een tweede week zal worden besteed aan *muziek en schilderkunst*. Dit is de week van 5-12 augustus. Een na-

dere beschrijving hiervan zult u in mei kunnen aanvragen bij Marleen Hengelaar-Rookmaaker, tel. 03449-1914, Burg. Verbrughweg 16, Eck en Wiel.

De bedoeling van deze weken is verdieping, gesprek en toerusting. In een ongedwongen en open sfeer, waar u met vrijmoedigheid een vriend of vriendin kunt meenemen, die niet-christen is en waar niemand zich verlegen hoeft te voelen als hij/zij zelf nog op zoek is.

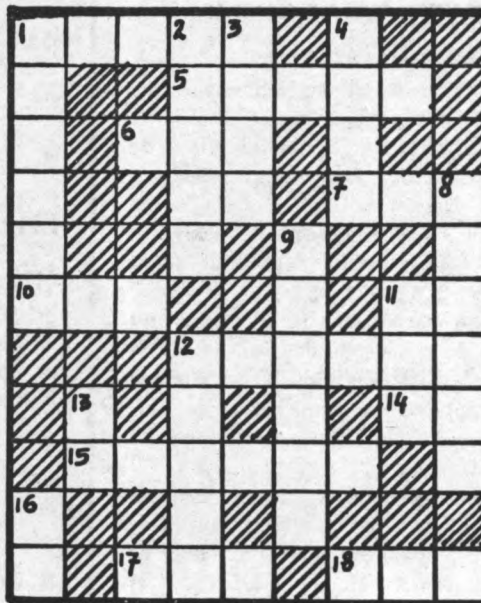
U kunt komen voor een tijd die u goed dunkt. Van een dag tot de hele



Deze keer een kruiswoordraadsel.

Horizontaal:

- Hoe heette de jongste zoon van Isaï, die tot koning werd gezalfd door Samuël?
- In Exodus 19 : 1 lees je dat het volk Israël tijdens hun tocht van Egypte naar Kanaän door een woestijn kwam. Deze woestijn is tegenwoordig nog wel in het nieuws.
- Wie werd eerst geschapen: de man of de vrouw?
- Wat heeft Noach gebouwd?
- In de woestijn kreeg het volk Israël manna te eten. Dat was in de woestijn tussen Elim en Sinaï. Exodus 16 : 1.
- Noem een ander woord voor slee.
- Hoe heette de zuster van Mozes en Aäron?
- Weet je een muzieknoot die met een R begint?
- Eén kerk, twee
- Johannes zei eens over Jezus: „Het ... Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt." Johannes 1 : 29.
- Wat stond in de tabernakel en later in de tempel? Dit is hetzelfde woord als bij nummer 7.



Vertikaal:

- Een vrouw uit Joppe die veel kleren maakte voor andere mensen. Handelingen 9 : 36 en 39.
- Zoon van Abraham uit Genesis 21 : 5.
- Hoe heette de dochter van Jakob en Lea? Genesis 30 : 20 en 21.
- Jezus veranderde eens water in wijn. Dat gebeurde op een bruiloft in Johannes 2.
- Toen Elia bad, deed de Here vuur van de hemel komen, waardoor Elia's offer werd ontstoken. Op welke berg gebeurde dat? 1 Koningen 18:20-46.
- In Psalm 23 zegt David: „De Here is mijn".
- Hoe noem je een groep zaadjes van tarwe? De discipelen plukten hiervan eens op een sabbat.
- De moeder van de Here Jezus heette
- Met welk woordje begint de Wet van de 10 geboden?
- In 2 Koningen 17 : 4 kun je lezen dat Hosea koning was over Israël. Wie was toen koning in Egypte?

Oplossing laatste keer. 1. Haran – 2. 75 jaar – 3. Kanaän – 4. zijn neef Lot en zijn vrouw Saraï – 5. de Here – 6. Egypte – 7. hongersnood in Kanaän – 8. de zonen van Jakob – 9. Isaäk (Genesis 26), Naomi (Ruth 1, Sunamietische vrouw (2 Koningen 8) – 10. 175 jaar.

Opbouw
wil
meer...

...abonnees!

Is uw
Zoon
Dochter
Familie
Vriendin
zelf al
geabonneerd
?

Meer voor Opbouw

☐ kennismakingsnummers

☐ abonnement

Naam

Adres

Postcode en plaats

Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder postzegel) Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum

